

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D. ve věci

žalobkyně: **Bc. Š. S.**
zastoupena advokátem JUDr. Richardem Pustějovským
sídlem Matiční 730/3, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

proti
žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**
sídlem 28. října 2771/117, 702 18 Ostrava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 11. 2023, č. j. MSK 96255/2023

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 19. 1. 2024 se žalobkyně domáhala zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Nový Jičín (dále také jen „stavební úřad“) ze dne 17. 5. 2023, č. j. MUNJ-56759/2023/ÚPSŘ-Kr, kterým bylo nařízeno odstranění stavby rodinného domu na pozemku parc. č. XA v k. ú. X a současně uloženy s tím související povinnosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje P.S.

2. Podle žalobkyně je napadené rozhodnutí zatíženo vadou řízení, když došlo k podstatnému porušení ustanovení o řízení před správním orgánem prvního stupně, a to pro absenci odůvodnění a přesného vymezení objektu, který má být předmětem řízení o odstranění stavby a dále pro nezákonný rozsah účastníků řízení o odstranění stavby. Napadené rozhodnutí je podle žalobkyně založeno na nezákonném opatření obecné povahy, které je předmětem přezkumu v řízení před Krajským soudem v Ostravě pod sp. zn. 76 A 6/2023. Rozhodnutí je dále nezákonné pro absenci odůvodnění existence veřejného zájmu a je v rozporu s územním plánem města Nový Jičín, ve znění 7. změny územního plánu. Žalobkyně má dále za nezákonný postup správních orgánů při opatřování podkladů rozhodnutí v podobě nezákonného postupu žalovaného při změně zápisu v registru RUIAN v roce 2022.
3. Podle žalobkyně žalovaný staví své závěry na nezákonném a neplatném územním plánu města Nový Jičín. Podle platného stanoviska orgánů ochrany přírody se předmětný pozemek parc. č. XA v k. ú. X nenachází ve významném krajinném prvku ani v biokoridoru či biocentru, vymezeném v rámci územního systému ekologické stability. Pozemek není rovněž součástí zvláště chráněného území.
4. Řízení předcházející vydání rozhodnutí je stíženo vadou spočívající v odmítnutí přerušení řízení o dodatečném povolení stavby do doby rozhodnutí o návrhu žalobkyně na pořízení změny územního plánu.
5. Pro vydání napadeného rozhodnutí není podle žalobkyně dán rozumný důvod a rozhodnutí je v rozporu s veřejným zájmem podle § 132 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona (dále jen „starý stavební zákon“). Zdůraznila, že řízení podle § 129 odst. 1 písm. b) starého stavebního zákona je prostředkem k odstranění tzv. černých staveb. V případě žalobkyně však není realizace odstranění stavby v souladu s principem proporcionality tak, aby k odstranění stavby došlo vždy za všech okolností. Takový postup znamená nepřiměřený zásah do práv účastníka v postavení vlastníka stavby či stavebníka, který jedná za účelem dosažení nápravy protiprávního stavu, který nevyvolal svým jednáním. S touto námitkou se přitom žalovaný vypořádal v napadeném rozhodnutí tak, že veřejným zájmem je, aby občané dodržovali právní řád ČR. Podle žalobkyně zákon umožňuje, aby předmětná černá stavba byla dodatečně povolena.
6. Rozhodnutí o odstranění stavby neobsahuje dostatečnou identifikaci stavby, přesný popis umístění a přesný rozsah stavebních prací, které nařizuje odstranit, včetně konkrétního ustanovení právního předpisu. I s touto námitkou se krajský úřad vypořádal pouze velmi obecně.
7. Žalobkyně má za to, že pozemek parc. č. XA v k. ú. X se nachází v území určeném pro zastavění, na kterém se nacházela zemědělská stavba bez č. p. /č. e. a tento pozemek byl prokazatelně nejméně 50 let využíván pro zemědělské účely. Podle žalobkyně je dále nepochybné, že stavba byla realizována třetí osobou, nikoliv žalobkyní.
8. Žalobkyně dále namítá, že byla provedena nezákonná změna zápisu podzemku parc. č. st. XB v k. ú. X v rozporu se skutečným stavem v evidenci RUIAN v podobě nového zápisu s novým označením parc. č. XC. Tato změna byla účelově zneužita pro aplikaci zvláště stavebního úřadu, který opakovaně zamítl žádost žalobkyně o dodatečné povolení stavby ze dne 9. 5. 2023 a návrh žalobkyně na pořízení změny územního plánu, ačkoliv nepovolená stavba žalobkyně nezasahuje do práv žádného vlastníka sousedních pozemků, ani práv města

Nový Jičín. Neochota k dodatečnému povolení nepovolení stavby pramení z osobních antipatií pracovníků stavebního úřadu Nový Jičín, která je zastírána naléhavým požadavkem po dodržování právní úpravy ČR.

9. Žalobkyně dále v žalobě obsáhle brojila proti změně č. 7 územního plánu města Nový Jičín.
10. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Uvedl, že vzhledem k tomu, že většina námitek směřuje do řízení o dodatečném povolení stavby, poukázal na charakter řízení o odstranění stavby. Zdůraznil, že v tomto řízení stavební úřad provádí dokazování pouze v tom rozsahu, aby bylo jednoznačně a bez důvodných pochybností prokázáno, že se jedná o stavbu, která vydání opatření nebo rozhodnutí vyžadovala, tato stavba byla prováděna bez takového opatření či rozhodnutí a že osoba, se kterou se vede řízení a které se odstranění stavby nařizuje, je vlastníkem stavby. Stavební úřad ani žalovaný neměl pochybnost, že žalobkyně je výlučným vlastníkem pozemku parc. č. XA v k. ú. X a stavby na něm. Žalovaný se v odvolacím řízení zabýval i tím, zda stavební úřad v řízení o odstranění stavby prokázal, že se jednalo o stavbu, která vydání opatření nebo rozhodnutí vyžadovala, a přesto byla provedena bez něj. Předmětem řízení byla stavba nepravidelného půdorysu o zastavěné ploše cca 487 m² a výšce cca 4,3 m, která má dle údajů ze závazného stanoviska k trvalému odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu Městského úřadu Nový Jičín, odboru životního prostředí ze dne 23. 4. 2021 sloužit jako rodinný dům (účel nebylo možno ověřit na místě, neboť stavební úřad nebyl nikdy vpuštěn do stavby v rámci výkonu stavebního dozoru). Taková stavba vyžaduje podle § 76 odst. 1, § 96 odst. 2 písm. b) a § 104 odst. 1 starého stavebního zákona vydání alespoň územního souhlasu a souhlasu s provedením stavebního záměru, příp. vydání územního a stavebního povolení. Při splnění podmínek pro nařízení odstranění stavby je správní orgán povinen vydat rozhodnutí o odstranění stavby a nemá možnost dalšího posuzování souladu stavby s hmotným právem. Mimo předmět řízení se tak ocitají námitky, které žalobkyně mohla uplatňovat v řízení o dodatečném povolení stavby (viz rozsudek NSS ze dne 13. 9. 2017, č. j. 5 As 90/2017-22).
11. Žalobkyni se dostalo řádného poučení o možnosti požádat o dodatečné povolení stavby, což také opakovaně učinila. Z § 129 odst. 3 starého stavebního zákona vyplývá, že stavební úřad nenařídí odstranění stavby pouze za situace, že vlastník stavby prokáže splnění všech zákonných podmínek, jejichž splnění by bylo jinak vyžadováno v rámci řízení o povolení stavby, přičemž důkazní břemeno nese vlastník takové stavby. Žalobkyně byla v tomto směru neúspěšná, neboť její první žádost o dodatečné povolení stavby ze dne 18. 8. 2021 byla zamítnuta z důvodu negativního závazného stanoviska orgánu územního plánování, podle kterého se stavba nachází v ploše NZ – zemědělské, přičemž stavbu nelze podřadit pod žádnou ze staveb uvedených v hlavním, přípustném či podmíněném využití. Stavba tak byla z hlediska souladu s územně plánovací dokumentací nepřípustná. Rozpor stavby s územním plánem doposud trvá.
12. Pokud se týče žádosti žalobkyně o dodatečné povolení stavby ze dne 9. 5. 2023, bylo řízení o této opakované žádosti žalobkyně zastaveno usnesením ze dne 19. 5. 2023 podle § 102 odst. 4 správního řádu, přičemž odvolání žalobkyně proti tomuto usnesení bylo zamítnuto.
13. Žalovaný dále zdůraznil, že samotné rozhodnutí o první žádosti žalobkyně o dodatečném povolení stavby žalobkyně napadla žalobou u krajského soudu, nicméně řízení o této žalobě bylo zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku žalobkyní.

14. V případě žalobkyně žalovaný poukázal na to, že žalobkyně vůbec nepožádala o vydání opatření či rozhodnutí stavebního úřadu a zahájila realizaci stavby „na černo“; nadto ani po opakovaných výzvách stavebního úřadu k zastavení prací pokračovala v realizaci stavby a výzvy neuposlechla. Žalovaný tak nesouhlasí s tím, že žalobkyně jednala za účelem dosažení nápravy protiprávního stavu. Žalobkyně nemůže rovněž tvrdit, že je ve veřejném zájmu stavbu zachovat, když právě veřejný zájem byl ze strany žalobkyně výrazným způsobem narušen.
15. Pokud se týče námitek žalobkyně stran nezákonnosti Územního plánu Nový Jičín, zdůraznil žalovaný, že pro rozhodnutí soudu ve správním soudnictví je rozhodující skutkový a právní stav ke dni vydání rozhodnutí, což se týká i územního plánu, ze kterého správní orgány v rozhodnutí vycházely.

Zjištění z obsahu správních spisů

16. Ze správních spisů soud pro účely přezkumu napadeného rozhodnutí zjistil následující skutečnosti.
17. Dne 19. 4. 2021 zahájil stavební úřad řízení podle § 129 odst. 1 písm. b) starého stavebního zákona o odstranění nepovolené stavby rodinného domu na pozemku parc. č. XA v k. ú. X, jehož vlastníkem je žalobkyně; oznámení o zahájení řízení bylo žalobkyni doručeno dne 6. 5. 2021. Žalobkyně byla zároveň poučena o možnosti požádat o dodatečné povolení stavby. Následně ještě výzvou ze dne 28. 7. 2021 poučil žalobkyni opětovně o možnosti požádat o dodatečné povolení stavby. Tuto žádost žalobkyně podala dne 18. 8. 2021. Dne 2. 9. 2021 s ohledem na uvedené přerušil stavební úřad řízení o odstranění stavby rodinného domu.
18. Stavební úřad si v rámci řízení o dodatečném povolení stavby vyžádal závazné stanovisko orgánu územního plánování; dne 15. 9. 2021 bylo příslušným orgánem vydáno nesouhlasné závazné stanovisko, podle kterého je záměr stavby předmětného rodinného domu nepřipustný. Stanovisko vyšlo ze zjištění, že stavba se nachází podle Územního plánu Nový Jičín v zastavěném území, na ploše NZ – zemědělské pozemky, přičemž podle územního plánu se na této ploše nepřipouštějí žádné nové stavby s výjimkou staveb a zařízení, která jsou v zájmu ochrany přírody a krajiny, staveb liniových, staveb doplňkových zařízení pro zemědělskou výrobu, staveb přístřešků pro turisty, drobných sakrálních staveb, staveb pro vodní hospodářství v krajině, staveb vodních nádrží a staveb na vodních tocích, výsadby pásů ochranné zeleně apod. Záměr žalobkyně tak nesplňoval podmínky stanovené územním plánem. Umístění záměru navíc neodpovídá urbanistické koncepci stanovené v územním plánu.
19. Dne 13. 10. 2021 požádala žalobkyně o přerušení řízení o dodatečné povolení stavby z důvodu podané žádosti o změnu územního plánu. Ze sdělení odboru územního plánování a stavebního řádu bylo zjištěno, že zastupitelstvo města Nový Jičín se rozhodlo nepořídít změnu územního plánu k žádosti žalobkyně.
20. Dne 6. 1. 2022 proběhl ze strany stavebního úřadu na místě samém státní dozor, o jehož průběhu byl sepsán protokol a byla pořízena fotodokumentace, přičemž žalobkyně byla u tohoto úkonu zastoupena advokátem.
21. Rozhodnutím ze dne 21. 2. 2022 stavební úřad zamítl žádost žalobkyně o dodatečné povolení stavby rodinného domu. Odvolání žalobkyně proti tomuto rozhodnutí bylo rozhodnutím

žalovaného ze dne 28. 7. 2022, č. j. MSK 62776/2022 zamítnuto a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno.

22. Ze spisu dále vyplývá (a je podepsanému soudu také známo z úřední činnosti), že řízení o žalobě podané proti poslední citovanému rozhodnutí žalovaného bylo zastaveno usnesením podepsaného soudu ze dne 10. 11. 2022, č. j. 22 A 63/2022-12 pro nezaplacení soudního poplatku, přičemž následně podaná kasační stížnost proti tomuto usnesení byla Nejvyšším správním soudem zamítnuta.
23. Stavební úřad následně dne 2. 9. 2022 oznámil pokračování v řízení o odstranění stavby.
24. Dne 3. 10. 2022 žalobkyně požádala o přerušení řízení o odstranění stavby z důvodu podání žádosti o změnu územního plánu města Nový Jičín. Ze sdělení odboru územního plánování a stavebního řádu bylo zjištěno, že zastupitelstvo města Nový Jičín se rozhodlo nepořádit změnu územního plánu k žádosti žalobkyně.
25. Dne 9. 5. 2023 požádala žalobkyně opětovně o dodatečné povolení předmětné stavby a dne 15. 5. 2023 opětovně o přerušení řízení o *dodatečné povolení* stavby z důvodu žádosti o změnu územního plánu Nový Jičín. Řízení o této opakované žádosti žalobkyně zastaveno usnesením ze dne 19. 5. 2023 podle § 102 odst. 4 správního řádu, přičemž odvolání žalobkyně proti tomuto usnesení bylo zamítnuto.
26. Dne 17. 5. 2023 vydal stavení úřad pod č. j. MUNJ-56759/2023/ÚPSŘ-Kr rozhodnutí, kterým bylo nařízeno odstranění stavby rodinného domu na pozemku parc. č. XA v k. ú. X a současně uloženy s tím související povinnosti. Stavba byla v uvedeném rozhodnutí identifikována jako **jednopodlažní zděná budova rodinného domu (z cihelných bloků) nepravidelného půdorysu o zastavěné ploše cca 487 m² a výšce cca 4,30 m**, která byla bez povolení provedena na pozemku parc. č. XA v k. ú. X.
27. V citovaném rozhodnutí bylo žalobkyni uloženo provést odstranění stavby do 8 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, přičemž bourací práce budou provedeny podle technologického postupu, který byla žalobkyně povinna předložit do 40-ti dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.
28. Dne 18. 5. 2023 požádala žalobkyně o přerušení řízení o odstranění stavby z důvodů podání opětovné žádosti o dodatečné povolení stavby a návrhu na pořízení změny územního plánu města Nový Jičín.
29. O odvolání žalobkyně proti rozhodnutí o nařízení odstranění stavby bylo rozhodnuto žalovaným žalobou napadeným rozhodnutím.

Posouzení věci krajským soudem

30. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Ve věci soud rozhodl u ústního jednání dne 10. 4. 2024, ke kterému se nedostavil žalovaný, přičemž svou neúčast neomluvil. Soud tak jednal v jeho nepřítomnosti.
31. Žalobkyně u ústního jednání prostřednictvím svého zástupce připomněla, že namítá nedostatečnou specifikaci toho, co má být odstraněno, když měla za to, že pouze obecné vymezení stavby rozměry bez další specifikace není dostatečně určité. Zdůraznila dále

nevhodnost postupu správních orgánů, když měla být zohledněna především zásada proporcionality. Podle žalobkyně je vše již v osobní rovině, tedy, že si žalobkyně nezaslouží povolení stavby, protože se nějak chovala. Předmětný rodinný dům je autonomní, není napojen na žádné inženýrské sítě, vodu čerpá z vrtu, má solární energii, v okolí nejsou žádní sousedi a není zasahováno do práv dalších osob.

32. Krajský soud před vypořádáním žalobních námitek zdůrazňuje, že nevyhověl návrhu žalobkyně na přerušení řízení do doby skončení řízení vedeného u podepsaného soudu pod sp. zn. 76 A 6/2023 o návrhu na zrušení části Územního plánu Nový Jičín, neboť má za to, že v uvedeném řízení není řešena otázka, která by mohla mít vliv na rozhodnutí v projednávané věci. Podkladem pro rozhodnutí správních orgánů o odstranění stavby totiž nejsou stanoviska dotčených orgánů územního plánování (viz níže).
33. Podle § 129 odst. 1 písm. b) starého stavebního zákona, stavební úřad nařídí odstranění stavby vlastníku stavby nebo s jeho souhlasem stavebníkovi stavby prováděné nebo provedené bez rozhodnutí nebo opatření vyžadovaného stavebním zákonem nebo bez opatření nebo jiného úkonu toto rozhodnutí nahrazující anebo v rozporu s ním, a stavba nebyla dodatečně povolena.
34. Krajský soud úvodem předesílá, že judikatura správních soudů se již v minulosti zabývala otázkami předestřenými žalobkyní. V rozsudku ze dne 18. 11. 2019, č. j. 3 As 311/2017-31 Nejvyšší správní soud uzavřel, že *„Důvody, které vedly stavebníka k zahájení stavby bez potřebného povolení či opatření, zda jde o jednání úmyslné či o nedbalost apod., nejsou podle stavebního zákona okolnostmi, které by měly být zohledněny při rozhodování o tom, zda bude stavba dodatečně povolena. Odstranění stavby poté není sankcí, která by se alternativně nabízela např. vedle pokuty za přestupek proti stavebnímu řádu, ale jde o opatření směřující k navrácení území v původní stav.“*
35. V rozsudku ze dne 7. 11. 2018, č. j. 9 As 368/2017-48 NSS judikoval, že *„Řízení o dodatečném povolení stavby a řízení o odstranění stavby jsou dvě samostatná správní řízení, v každém z nich proto stavební úřad zkoumá naplnění odlišných zákonných podmínek. Pro vydání rozhodnutí o odstranění stavby podle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), je pak podstatné pouze to, zda uvedená stavba byla provedena bez rozhodnutí či opatření vyžadovaného stavebním úřadem a nebyla povolena ani dodatečně; naopak nejsou relevantní námitky, které měli žalobci směřovat do řízení o dodatečném povolení stavby (např. tvrzená dobrá víra při realizaci stavby nebo námitka, že stavba není v rozporu s veřejným zájmem).“*
36. Optikou uvedených závěrů je třeba považovat za zcela nedůvodné námitky žalobkyně směřující fakticky k tomu, že stavba měla být dodatečně povolena, když žalobkyně jednala za účelem dosažení nápravy protiprávního stavu, který nevyvolala svým jednáním, dále, že se stavba nachází v území určeném pro zastavění, na kterém se nacházela zemědělská stavba bez č. p. /č. e. a tento pozemek byl prokazatelně nejméně 50 let využíván pro zemědělské účely a dále, že je podle žalobkyně nepochybné, že stavba byla realizována třetí osobou, nikoliv žalobkyní. Do této oblasti spadá také žalobkyní namítaná nezákonnost Územního plánu města Nový Jičín, ze kterého měly správní orgány vycházet. Právě tyto skutečnosti mohla žalobkyně uplatňovat v řízení o dodatečném povolení stavby.
37. Jak vyplývá ze správních spisů, žalobkyně v řízení o dodatečném povolení stavby primárně nebrojila proti nezákonnosti Územního plánu Nový Jičín; opakovaně přitom žádala o jeho změnu. Správní orgány tak v řízení o dodatečném povolení stavby zkoumaly, zda předmětná

stavba je z hlediska územně plánovací dokumentace, tedy také z hlediska limitů stanovených Územním plánem Nový Jičín, přípustná a shledaly na podkladě závazného stanoviska, že přípustná není. Na základě toho bylo rozhodnuto o zamítnutí žádosti o dodatečné povolení stavby. Je zřejmé, že správní orgány vycházely z dikce § 149 odst. 6 správního řádu, podle kterého jestliže bylo v průběhu řízení o žádosti vydáno závazné stanovisko, které znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne.

38. Uvedené závěry přitom není soud v nynějším řízení jakkoli oprávněn zkoumat. Je tedy třeba pro účely přezkumu napadeného rozhodnutí vycházet z presumpce správnosti správních aktů vydaných orgány veřejné správy, tedy též pravomocného rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně o dodatečné povolení stavby. V té souvislosti soud připomíná, že žalobkyně sice brojila proti rozhodnutí o zamítnutí dodatečného povolení stavby žalobou u zdejšího soudu, nicméně soudní přezkum nebyl možný v důsledku včas nezaplacení soudního poplatku žalobkyní, což vedlo k zastavení soudního řízení.
39. V řízení o odstranění stavby nemají místo námitky týkající se nezákonnosti územního plánu, neboť soud vychází pouze z toho, zda stavba, která byla provedena bez povolení či opatření, byla či nebyla dodatečně povolena. Podkladem pro rozhodnutí o nařízení stavby není závazné stanovisko orgánů územního plánování stran existence rozporu s územně plánovací dokumentací. Proto se krajský soud uvedenými námitkami vůbec nezabýval.
40. Jako nedůvodnou je tedy třeba vyhodnotit také námitku žalobkyně, že se správní orgány dopustily vady řízení, pokud nepřerušily řízení do doby rozhodnutí o návrhu žalobkyně na změnu územního plánu. Tato námitka by měla místo v přezkumu rozhodnutí o zamítnutí žádosti o dodatečné povolení stavby, nikoli v nynějším řízení.
41. Nedůvodná je také námitka žalobkyně stran nezákonného postupu správních orgánů při opatřování podkladů rozhodnutí v podobě nezákonného postupu žalovaného při změně zápisu v registru RUIAN v roce 2022, když podle žalobkyně tato změna byla účelově zneužita pro aplikaci zvláště stavebního úřadu, který opakovaně zamítl žádost žalobkyně o dodatečné povolení stavby. I tyto námitky by měly místo v přezkumu rozhodnutí o zamítnutí žádosti o dodatečné povolení stavby, nikoli v nynějším řízení.
42. Přisvědčit nelze ani námitce žalobkyně, že ve výroku prvostupňového rozhodnutí není dostatečně identifikována stavba, která má být odstraněna, přesný popis umístění a přesný rozsah stavebních prací.
43. V rozhodnutí stavebního úřadu ze dne 17. 5. 2023 pod č. j. MUNJ-56759/2023/ÚPSŘ-Kr, kterým bylo nařízeno odstranění stavby rodinného domu na pozemku parc. č. XA v k. ú. byla stavba identifikována jako **jednopodlažní zděná budova rodinného domu (z cihelných bloků) nepravidelného půdorysu o zastavěné ploše cca 487 m² a výšce cca 4,30 m**, která byla bez povolení provedena na pozemku parc. č. XA v k. ú. X. Krajský soud má za to, že za situace, kdy není ani tvrzeno či jinak rozporováno, že by na pozemku parc. č. XA v k. ú. X byla umístěna jakákoli jiná stavba, je uvedené vymezení zcela dostatečné.
44. Pokud se týče rozsahu stavebních prací, uložil stavební úřad žalobkyni provést odstranění stavby do 8 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, přičemž bourací práce budou provedeny podle technologického postupu, který byla žalobkyně povinna předložit do 40-ti dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.
45. Podle krajského soudu je zřejmé, že takto stanovená povinnost je zcela v souladu se zákonem, a to § 129 odst. 9 starého stavebního zákona, když je to především vlastník stavby, který má

zajistit potřebnou dokumentaci k odstranění stavby a stavební úřad ji nechává zpracovat až v případě nečinnosti vlastníka na jeho náklady.

46. Pokud se týče námitky nezohlednění principu proporcionality a absence odůvodnění veřejného zájmu, je třeba uvést následující.
47. Podle nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/01 ze dne 16. 10. 2001 (N 149/24 SbNU 79; 410/2001 Sb.) vyslovujícího se k povaze a přiměřenosti zásahů státu do práv jednotlivce platí, že „zasahování státu musí respektovat přiměřenou (spravedlivou) rovnováhu mezi požadavkem obecného zájmu společnosti a požadavkem na ochranu základních práv jednotlivce. To znamená, že musí existovat rozumný (opodstatněný) vztah proporcionality mezi použitými prostředky a sledovanými cíli. V opačném případě, tzn. v případě bezúčelnosti či nepřiměřenosti daného omezení, by se příslušná regulace dostala do zjevného rozporu s čl. 4 odst. 4 Listiny, podle něhož při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.“
48. V nálezu ze sp. zn. I. ÚS 1956/19 ze dne 12. 5. 2020 Ústavní soud shrnul, že i samy obecné soudy v rovině práva podústavního již v minulosti dovodily, že v případě postupů správních orgánů ve správním řízení je přitom třeba proporcionalitu zásahu správního orgánu posuzovat dokonce i v situacích, kdy zákon takový postup nestanoví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2016, č. j. 5 As 257/2015-32). Příkladmo, v rozsudku ze dne 30. 11. 2017, č. j. 8 As 127/2016-56, Nejvyšší správní soud ve vztahu k nařizování odstranění staveb vyslovil: „Nebylo by však v souladu s principem proporcionality, aby k odstranění "černých staveb" došlo vždy, za všech okolností. Takový postup by mohl znamenat nepřiměřený zásah do práv vlastníka stavby či stavebníka (...) Účelem řízení o odstranění stavby je uvedení do souladu právního a skutečného stavu, a to nařízením odstranění nepovolené stavby. Účelem řízení o dodatečném povolení stavby je dodatečné zhojení protiprávního stavu, spočívajícího v absenci zákonem vyžadovaného rozhodnutí, opatření nebo jiného úkonu.“
49. Z citovaného nálezu vyplývá, že jakkoliv tento závěr kasačního soudu stran dosažení proporcionality výslovně odkazoval na možnost dodatečného povolení stavby, v obecné rovině vyjadřuje princip, jež se plně uplatní i v přezkumu rozhodnutí o nařízení odstranění stavby.
50. Krajský soud hodnotil, zda postup správních orgánů nebyl ve vztahu k žalobkyni nepřiměřený, zatížený libovůlí, směřující k narušení jejich vlastnických či jiných práv, a to při poměření s veřejným zájmem na uvedení do souladu právního a skutečného stavu. Dospěl přitom k závěru, že správní orgány postupovaly zcela v souladu se zákonem a přezkoumávané rozhodnutí nepředstavuje nepřiměřený zásah.
51. Krajský soud přihlédl v této souvislosti zejména k tomu, že žalobkyně započala se stavebními pracemi na předmětném pozemku, aniž by si vyžádala *jakékoli* opatření či povolení stavebního úřadu, které s ohledem na rozsah stavby bylo zjevně zapotřebí. Nereagovala nikterak na opakované výzvy stavebního úřadu k zastavení prací, přestože byla opakovaně upozorňována, že realizovaná stavba je nepřípustná. O povolení stavby, dodatečné, požádala až v návaznosti na zahájené řízení o odstranění stavby, když stavbu provedla **zcela bez povolení či opatření** stavebního úřadu. Za uvedeného stavu je dán zřejmý veřejný zájem na tom, aby byly dodržovány právní předpisy na úseku povolování staveb; je zcela nepřípustné, aby se stavebník mohl spoléhat na to, že provede-li stavbu bez jakéhokoli povolení, tedy nikoli například v rozporu s již vydaným povolením, s určitými odchylkami apod., ale zcela bez povolení, bude možné takovou stavbu dodatečně povolit s odkazem na to, že je třeba ctít

zásadu proporcionality zásahu do práv vlastníka. Naopak, je třeba trvat na tom, aby stavby byly realizovány v souladu se zákonnými podmínkami.

52. Podstatným veřejným zájmem v projednávaném případě přitom bylo uvedení do souladu právního a skutečného stavu.
53. Jakkoli lze tedy souhlasit s žalobkyní, že by nebylo v souladu s principem proporcionality, aby k odstranění černých staveb došlo vždy, za všech okolností, v projednávané případě nenalezl krajský soud žádné okolnosti, které by převyšovaly veřejný zájem na odstranění stavby.
54. Optikou uvedených závěrů není důvodná ani námitky žalobkyně, že se správní orgány dostatečně nezabývaly existencí veřejného zájmu. Z napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že žalovaný se touto otázkou zabýval a vyhodnotil existenci veřejného zájmu na odstranění stavby.
55. Závěrem krajský soud nepřehlédl, že žalobkyně v žalobě namítala pochybení správních orgánů stran „nezákonného rozsahu účastníků“, nicméně žalobkyně nikterak tuto obecně formulovanou námitku nespecifikovala a ani netvrdila, jak by se uvedené pochybení mělo negativně projevit v jejich právech. Soud proto při vypořádání této námítky vycházel ze závěrů vyslovených rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, podle kterých: *„Správní soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční a koncentrační; od žalobce, který vymezuje hranice soudního přezkumu, se tedy oprávněně žádá procesní zodpovědnost. Soud za něj nesmí nabrazovat jeho projev vůle a vyhledávat na jeho místě vady napadeného správního aktu Míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta.“*
56. Krajský soud tak ze správního spisu ověřil, že správními orgány byl v průběhu řízení o odstranění stavby vymezen okruh účastníků správně v souladu se zákonem; námitka žalobkyně tudíž není důvodná.

Závěr a náklady řízení

57. Jelikož krajský soud neshledal vznesené žalobní námitky důvodnými, žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
58. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když procesně úspěšnému žalovanému nebyla přiznána náhrada nákladů řízení proti žalobkyni, neboť jeho náklady nepřesáhly běžnou úřední činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 10. dubna 2024

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje P.S.

